Με την Αντιγόνη Σολομωνίδου Δρουσιώτου
antigoni.drousiotou@phileleftheros.com

Επιτυχία η διατήρηση φιλικών σχέσεων με Ρωσία

ΣΩΤΟΣ ΖΑΚΧΑΙΟΣ: *Αβέβαιες οι επιπτώσεις από τη ρωσική φορολογική νομοθεσία για υπεράκτιες εταιρείες*

Σε όλη του την καριέρα ως διπλωμάτης έδωσε πολλή σημασία στα θέματα οικονομίας και προσέλκυσης επενδυτών. Ως ειδικός απεσταλμένος του Προέδρου Αναστασιάδη στη Ρωσία, ο πρώην διπλωμάτης Σώτος Ζακχαίος επικεντρώνει τις προσπάθειές του στη στενή συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, στην παραμονή των Ρώσων επιχειρηματιών στην Κύπρο, στην προσέλκυση νέων επενδύσεων, όπως και στη διατήρηση, στις δύσκολες συγκυρίες, των εξαιρετικών σχέσεων φιλίας και συνεργασίας της Κυπριακής Δημοκρατίας με τη Ρωσία. Εκείνο που παραμένει αβέβαιο αυτή τη στιγμή, όπως επισημαίνει, είναι οι επιπτώσεις από τη ρωσική φορολογική νομοθεσία των υπεράκτιων δραστηριοτήτων, η οποία βρίσκεται υπό διαμόρφωση. Ο κ. Ζακχαίος βραβεύθηκε πρόσφατα από τον CIPA.

- Τι σημαίνει για σας το βραβείο CIPA International Investment Awards για τη συνολική συνεισφορά σας στον τομέα των υπηρεσιών και για την καθιέρωση της Κύπρου ως κέντρου επενδύσεων;

- Ουδέποτε απέδιδα σημασία σε αξιώματα ή βραβεία. Πιστεύω ότι η προσφορά στην κοινωνία και την πολιτεία μπορεί να γίνεται χωρίς δημοσιότητα και χρηματική αμοιβή. Με αυτή τη λογική αποδέχτηκα μετά την πρώωρη αφυπηρέτησή μου να προσφέρω τις υπηρεσίες μου ως ειδικός απεσταλμένος για τη Μέση Ανατολή του Προέδρου Τάσσου Παπαδόπουλου και του Προέδρου Δημήτρη Χριστόφια. Τη βράβευση την εκλαμβάνω ως μια αναγνώριση των προσπαθειών μου όλα αυτά τα χρόνια σε διάφορους τομείς. Με φορτώνει με επιπρόσθετες ευθύνες. Ως διπλωμάτης έδωσα πολλή σημασία σε όλη μου την καριέρα στα θέματα οικονομίας και προσέλκυσης επενδυτών. Όταν το 1989 πήγα στην Κίνα, κατορθώσαμε να πάρουμε τα πρώτα 16 κινέζικα πλοία υπό κυπριακή σημαία και να φέρουμε μεγάλες ναυτιλιακές εταιρείες, όπως την Cosco και τη Sinotrans, στην Κύπρο. Αργότερα υπέγραψα τις διπλωματικές σχέσεις με το Κατάρ, ανοίγοντας τον δρόμο της παρουσίας μας στον Κόλπο. Όταν έφυγα από το Υπουργείο Εξωτερικών, τιμήθηκα από τον Σύνδεσμο Ξενοδόχων λόγω της πρακτικής επίλυσης των μεγάλων προβλημάτων που είχαν προκύψει στο θέμα της εισαγωγής θεώρησης διαβατηρίων με τη Ρωσία λόγω της εισδοχής μας στην Ε.Ε. Ως ειδικός απεσταλμένος στη Ρωσία του Προέδρου Αναστασιάδη επικεντρώνω τις προσπάθειές μου, σε στενή συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, στην παραμονή των Ρώσων επιχειρηματιών στην Κύπρο, στην προσέλκυση νέων επενδύσεων, όπως και στη διατήρηση, στις δύσκολες συγκυρίες, των εξαιρετικών σχέσεων φιλίας και συνεργασίας με τη Ρωσία.

> *Η επιδίωξή μας είναι να διασφαλιστεί ότι η Κύπρος δεν θα τεθεί σε δυσμενέστερη θέση από άλλες ευρωπαϊκές δικαιοδοσίες*

- Το θέμα του κουρέματος των καταθέσεων ήταν πολύ μεγάλο πλήγμα. Πολλοί ξένοι είχαν απογοητευτεί...

- Ναι, έφυγαν αρχικά αρκετά λεφτά Ρώσων και άλλων ξένων από την Κύπρο. Πολλές καταθέσεις είχαν κουρευτεί και υπήρχε μεγάλη απογοήτευση των ξένων καταθετών. Είναι μεγάλη επιτυχία το ότι μπορέσαμε να κρατήσουμε ως χώρα τη φιλία με τη Ρωσία και τους Ρώσους επιχειρηματίες, οι οποίοι ξανάρχισαν να μας εμπιστεύονται και να κάνουν επενδύσεις σε κάποιους συγκεκριμένους τομείς, όπως στον ξενοδοχειακό, τον τραπεζικό και τις κατασκευές. Επίσης, οι αριθμοί των Ρώσων τουριστών που έρχονται στην Κύπρο έχουν αυξηθεί, λόγω του καλού ονόματός μας στη ρωσική τουριστική αγορά και των άλλων πλεονεκτημάτων μας ως τουριστικός προορισμός.

- Εξακολουθούν να ενδιαφέρονται ρωσικές εταιρείες να δραστηριοποιηθούν στην Κύπρο και μετά τις κυρώσεις που επέβαλε η Ε.Ε. στη Ρωσία;

Παρόλο που υπάρχει μια αβεβαιότητα, δεν έχουμε φύγει σοβαρές εταιρείες από την Κύπρο, διότι έχουμε πάρα πολύ καλές υπηρεσίες και το φορολογικό μας σύστημα είναι ελκυστικό. Μας εμπιστεύονται ακόμα. Εκείνο που παραμένει αβέβαιο αυτή τη στιγμή είναι οι επιπτώσεις από τη ρωσική φορολογική νομοθεσία η οποία βρίσκεται υπό διαμόρφωση. Πιστεύω όμως ότι με σωστούς χειρισμούς και με την προσφορά υψηλότερων προτύπων διοίκησης και ουσιαστικής παρουσίας των ρωσικών επιχειρήσεων, η Κύπρος θα διατηρήσει την ελκυστικότητά της. Η μακρόχρονη παρουσία στην Κύπρο πολλών επιχειρήσεων, οι επαγγελματικές και φιλικές σχέσεις που δημιουργήθηκαν και τα άλλα πλεονεκτήματά μας δημιουργούν ένα σοβαρό υπόβαθρο για τη συνέχιση της οικονομικής μας συνεργασίας με τη Ρωσία. Εκείνο που μας απασχολεί σήμερα είναι η υπό διαμόρφωση ρωσική νομοθεσία για τη φορολόγηση των υπεράκτιων δραστηριοτήτων (deoffshorization). Για το θέμα αυτό κυκλοφορούν προσχέδια και γίνεται δημόσια διαβούλευση.

- Τι προσπάθειες κάνουμε;

- Μπορώ να σας διαβεβαιώσω ότι γίνονται αρκετές και συστηματικές προσπάθειες. Η Κύπρος έχει αρκετούς φίλους στη Ρωσία, τόσο σε κυβερνητικό επίπεδο όσο και ανάμεσα στους επιχειρηματίες. Η επιδίωξή μας είναι να διασφαλιστεί ότι η Κύπρος δεν θα τεθεί σε δυσμενέστερη θέση από άλλες ευρωπαϊκές δικαιοδοσίες.

- Το θέμα της διαφάνειας το πλήρωσε η Κύπρος. Για πάρα πολλούς μήνες ήταν πρωτοσέλιδο για το ξέπλυμα ρωσικών καταθέσεων.

- Υπήρξε μια μεγάλη παραπληροφόρηση, καθοδηγούμενη από αλλότρια κίνητρα. Από τη σχετική έκθεση που διεξήγαγε η διεθνής ελεγκτική εταιρεία Deloitte Ιταλίας για το θέμα του ξεπλύματος στο κυπριακό τραπεζικό σύστημα διαφάνηκε καθαρά ότι οι κατηγορίες εναντίον της Κύπρου δεν ευσταθούσαν.

- Οι κυρώσεις που μπήκαν από την Ε.Ε. και οι συζητήσεις για επιπλέον κυρώσεις λόγω Ουκρανίας τι αντίκτυπο έχουν στην Κύπρο; Ήδη με τα γεωργικά προϊόντα έχουμε μια απώλεια.

- Δυστυχώς δεν μπορεί να εξαιρεθεί η Κύπρος από τις κυρώσεις που λαμβάνονται από την Ε.Ε. και τις αντικυρώσεις της Ρωσίας. Ελπίζουμε ότι η Ε.Ε. θα αποζημιώσει δίκαια τους Κύπριους γεωργούς σε αυτή τη δύσκολη συγκυρία.

- Πώς βλέπετε τις εξελίξεις στην Ουκρανία;

- Με ανησυχεί η διακοπή επικοινωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών. Στην αρχή της κρίσης υπήρχε διάλογος και συνεχή τηλεφωνήματα μεταξύ των Προέδρων και Υπουργών Εξωτερικών της Ουκρανίας, της Ρωσίας, των Η.Π.Α., της Γερμανίας και άλλων σημαντικών κρατών. Δυστυχώς όμως οι κυρώσεις της Ε.Ε. και των Ηνωμένων Πολιτειών, όπως και οι αντικυρώσεις της Ρωσίας, έχουν δημιουργήσει ένα κλίμα αντιπαράθεσης και επηρεάζουν την οικονομία πολλών χωρών. Μας ανησυχούν οι επιπτώσεις πάνω και στην Κύπρο σε αυτή την πολύ δύσκολη για μας οικονομική κατάσταση. Αυτό εξηγείται σε όλα τα επίπεδα στους εταίρους μας.

- Όταν ο διάλογος σταματά;

- Οι πρώην εταίροι γίνονται εχθροί. Κυριαρχεί η καχυποψία, η ανασφάλεια και οι διεθνείς σχέσεις οδηγούνται σε κλίμα ψυχρού πολέμου. Σε αυτά τα πλαίσια είναι δύσκολο να εξευρεθούν λύσεις που να βασίζονται σε αρχές και να ικανοποιούν τα νόμιμα συμφέροντα των εμπλεκόμενων μερών.

- Η Κύπρος παραδοσιακά είναι φίλη τόσο της Ρωσίας όσο και της Ουκρανίας.

- Ναι, και λυπούμαστε ειλικρινά για τη σημερινή κατάσταση. Καλωσορίζουμε όλες τις προτάσεις για εξεύρεση συναινετικών λύσεων που να διασφαλίζουν τις αρχές της νομιμότητας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Τα προβλήματα πρέπει να επιλύονται με διπλωματικούς χειρισμούς. Συμφωνώ απόλυτα με τη θέση του Προέδρου της Ουκρανίας Ποροσιένκο ότι δεν μπορεί να υπάρξει στρατιωτική λύση στην κρίση. Η εκεχειρία που συμφωνήθηκε μεταξύ των μερών το περασμένο Σάββατο γενικά τηρείται. Ελπίζουμε ότι οι σχετικές προσπάθειες που καταβάλλονται θα καρποφορήσουν.

- Ως εκτελεστικός διευθυντής της RCB Bank, πιστεύετε ότι κινδυνεύει η Τράπεζα να πέσει θύμα κυρώσεων;

- Στις σχετικές κυρώσεις της Ε.Ε. όλες οι θυγατρικές ρωσικές εταιρείες, ακόμη και εταιρειών που υπέστηκαν κυρώσεις, έχουν εξαιρεθεί και δεν επηρεάστηκαν. Δεν υφίσταται κανένας κίνδυνος για την Τράπεζα. Όταν κάποιος μιλήσει με τους λειτουργούς της Κεντρικής Τράπεζας, θα πάρει διαβεβαιώσεις ότι η Τράπεζα είναι πολύ ισχυρή από πλευράς κεφαλαίων. Δεν μας ανησυχεί καθόλου το προσεχές stress test. Από τον Νοέμβριο, ως μια από τις στρατηγικές τράπεζες της Κύπρου, η επίβλεψή της θα γίνεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα.

- Οι Κύπριοι ανακάλυψαν την RCB Bank μετά το κούρεμα;

- Όχι, η Τράπεζα άρχισε να δέχεται και Κύπριους πολίτες τον Νοέμβριο του 2011, με την επίσκεψη του Προέδρου της Ρωσίας Ντμίτρι Μεντβέντεφ στην Κύπρο. Οι Κύπριοι, ιδιαίτερα εκείνοι που μελετούσαν τα στοιχεία των τραπεζών, είχαν ανακαλύψει πολύ νωρίς την RCB Bank. Επειδή δεν θέλαμε να πλήξουμε άλλες τράπεζες, που αντιμετώπιζαν προβλήματα ρευστότητας, μέσα σε ένα πνεύμα κοινωνικής ευθύνης, για να μη φύγουν μαζικές καταθέσεις από τις άλλες τράπεζες, είχαμε καθορίσει σχετικά ψηλό ποσό καταθέσεων για να ανοίξει κάποιος λογαριασμό μαζί μας. Η πρόσφατη αναγνώριση της τράπεζάς μας με το βραβείο του CIPA δείχνει ότι η RCB είναι ηγετικό χρηματοπιστωτικό ίδρυμα το οποίο εμπιστεύεται ο Κύπριος. Είναι χαρακτηριστικό ότι στο παρελθόν, όποτε υπήρχε πρόβλημα με άλλες κυπριακές τράπεζες, η RCB ήταν η τράπεζα στην οποία κατέφευγαν με σκοπό να τις εξαγοράσει.

- Έγιναν κάποιες προσπάθειες το 2011 με τη Λαϊκή;

- Ναι, αλλά μετά από τις σχετικές έρευνες που είχαμε κάνει διαφάνηκαν τα πολλαπλά προβλήματα που υπήρχαν και έτσι αποσύρθηκε το ενδιαφέρον μας.

Η Κύπρος να αξιοποιήσει τον γεωστρατηγικό της ρόλο

- Στο βιβλίο σας γράφετε ότι στη διάρκεια της θητείας σας στη Γενεύη και στη Νέα Υόρκη συνειδητοποιήσατε ότι η Γραμματεία των Ηνωμένων Εθνών, σε πολλές περιπτώσεις, αντί να στεκόταν υπεράσπιστής των αρχών του Χάρτη, υποχωρούσε μπροστά στο ειδικό βάρος μεγάλων δυνάμεων.

- Μα αυτή είναι η διεθνής κοινωνία μέσα στην οποία ζούμε. Ο κόσμος δεν είναι αγγελικά πλασμένος, είναι ένας κόσμος με διάφορα συμφέροντα, στα οποία θα πρέπει να τοποθετήσεις τα συμφέροντα της χώρας σου τη δεδομένη στιγμή. Η Κύπρος έχει ένα βασικό ρόλο, λόγω της στρατηγικής γεωγραφικής της θέσης, για να καταστεί μια γέφυρα επικοινωνίας της Ευρώπης με τη Μέση Ανατολή. Είχαμε παραδοσιακά διπλωματικές σχέσεις με το Ισραήλ και άλλες γειτονικές αραβικές χώρες. Η Κύπρος, από την εποχή του Προέδρου Κληρίδη, με υπουργό Εξωτερικών τον Αλέκο Μιχαηλίδη, αντιλήφθηκαν τη μεγάλη σημασία που είχε για το νησί η συμφωνία Πέρες και Αραφάτ, όπως και τις αυξημένες ευκαιρίες και τον ρόλο που μπορούσαμε να διαδραματίσουμε. Ο κόσμος εξελίσσεται, τίποτε δεν είναι στατικό και η πολιτική της Κύπρου πρέπει να προσαρμόζεται στα νέα δεδομένα, αξιοποιώντας τη γεωγραφική της θέση, το ότι είναι μέλος στην Ε.Ε., τις σχέσεις φιλίας που έχει με διάφορες χώρες, και ειδικά στη Μέση Ανατολή. Έχουμε αρκετά ερείσματα, που πρέπει και μπορούμε να τα αξιοποιήσουμε. Η εξεύρεση υδρογονανθράκων στην κυπριακή ΑΟΖ αναβαθμίζει ακόμα περισσότερο τη στρατηγική μας θέση.

- Αυτό γίνεται;

- Πιστεύω πως ναι, αλλά να μην έχουμε και μια τάση μεγάλης δύναμης. Είμαστε κράτος-μέλος της Ε.Ε., παραμένουμε όμως μια μικρή χώρα με ανεπίλυτο το Κυπριακό πρόβλημα. Η σωστή, βασισμένη σε αρχές, λύση του Κυπριακού θα αυξήσει τις διπλωματικές μας δυνατότητες και τον ρόλο μας, αλλά και τις προοπτικές για την ευημερία ολόκληρου του κυπριακού λαού.

- Η ύπαρξη υδρογονανθράκων είναι ένας μοχλός επίλυσης του Κυπριακού ή μπορεί να είναι και μια παγίδα, γι' αυτό είπατε να μη βλέπουμε μόνο οικονομικά τη γεωστρατηγική μας θέση;

- Από μόνοι μας δεν μπορούμε να αξιοποιήσουμε τους υδρογονάνθρακες. Άρα θα χρειαστούμε τη συνεργασία με διεθνείς εταιρείες και με τις γειτονικές μας χώρες. Να υπογράψουμε συμφωνίες μαζί τους, ιδιαίτερα για την κοινή εκμετάλλευση των παρακείμενων περιοχών της ΑΟΖ. Δεν το βλέπω σαν παγίδα. Από εμάς εξαρτάται το πώς θα διαχειριστούμε τα πράγματα, ώστε ο φυσικός μας πλούτος να αποβεί επωφελής για επίλυση του Κυπριακού, αλλά και για την οικονομική μας ανάκαμψη.

Με ρωσική στήριξη εξασφαλίσαμε πολλά ψηφίσματα

- Η στενή σχέση σας με τη Ρωσία πηγάζει από την προσωπική σας φιλία με τον υπουργό Εξωτερικών της Ρωσίας Σεργκέι Λαβρόφ;

- Μπήκα στο Υπουργείο Εξωτερικών 24 χρονών. Πρώτο μου πόστο το 1979 ήταν στη Ρωσία, όπου έμεινα έξι χρόνια. Μετά, όταν υπηρέτησα στη Γενεύη (1996 – 1997) και στη Νέα Υόρκη (1997 – 2003), είχα στενή συνεργασία με τους Ρώσους μόνιμους αντιπροσώπους. Τον περισσότερο χρόνο συνυπηρετούσαμε με τον κ. Λαβρόφ και μια πλειάδα άλλων επιφανών Ρώσων διπλωματών. Δημιουργήθηκε μια στενή φιλία, η οποία διατηρήθηκε και μετά που ο κ. Λαβρόφ ανέλαβε υπουργός Εξωτερικών και εγώ επέστρεψα ως γενικός διευθυντής του Υπουργείου Εξωτερικών. Πάρα πολλές φορές πήγαινα για διαβουλεύσεις στο ρωσικό Υπουργείο Εξωτερικών, με τον κ. Λαβρόφ να είναι πάντοτε φιλικός απέναντι στο πρόβλημα της Κύπρου. Ασχολήθηκα σε διάφορες χρονικές περιόδους με θέματα διμερών σχέσεων με τη Ρωσία. Στο βιβλίο μου «Κυπριακή διπλωματία και παρασκήνια» περιγράφω τις στενές φιλικές σχέσεις. Πολλά ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, όπως το 1250 και 1251, τα οποία είναι η ασπίδα του αγώνα μας, τα πήραμε με τη βοήθεια της Ρωσίας στο Συμβούλιο Ασφαλείας.

> ***Η στενή φιλία με τον υπ. Εξωτερικών της Ρωσίας Σεργκέι Λαβρόφ***

- Η διπλωματία κτίζεται σε προσωπικές σχέσεις;

- Βασίζεται πάνω σε αμοιβαία συμφέροντα, αλλά και σε άλλους παράγοντες. Οι προσωπικές σχέσεις εμπιστοσύνης μπορεί να βοηθήσουν ώστε να προλαμβάνονται καταστάσεις που θα οδηγούσαν σε χειροτέρευση σχέσεων, όπως και για ανοίγματα προς νέες χώρες. Όταν ήμουν στη Νέα Υόρκη υπέγραψα διπλωματικές σχέσεις με 18 νέες χώρες. Επίσης, όταν υπηρετούσα στην Κίνα, με τη βοήθεια φίλου Πακιστανού αξιωματούχου, εγκαθιδρύσαμε τις διπλωματικές σχέσεις με το Πακιστάν, μια χώρα που ήταν πολύ φιλική προς την Τουρκία. Όταν είσαι δεχτικός, ακούς την άλλη άποψη, εκτιμάς την κουλτούρα, τον πολιτισμό, τη θρησκεία του άλλου, και αναζητείς τα αμοιβαία συμφέροντα, προάγεις τις σχέσεις και τα συμφέροντα της χώρας σου. Ουδέποτε πρέπει να εφησυχάζεις και να πιστεύεις ότι υπάρχουν μόνιμοι εχθροί ή μόνιμοι φίλοι.

Μονόδρομος για τη λύση του Κυπριακού οι διαπραγματεύσεις

- Είσαστε επί προηγούμενης διακυβέρνησης και συνεχίζετε να είστε επικεφαλής της Τεχνικής Επιτροπής για το άνοιγμα νέων οδοφραγμάτων. Γιατί δεν υπήρξε πρόοδος;

- Όσον αφορά το άνοιγμα νέων οδοφραγμάτων έχω ακούσει πρόσφατα τον κ. Έρογλου να μας επικρίνει για το θέμα της Λεύκας. Η αλήθεια είναι ότι στην προηγούμενη περίοδο είχαμε έξι συναντήσεις, στις οποίες οι Τουρκοκύπριοι επέμεναν πάνω στο άνοιγμα της Λεύκας. Εμείς είπαμε ότι πρέπει και τα δυο μέρη να κερδίζουν από μια διαπραγμάτευση. Είχαμε υποβάλει αίτημα και για το άνοιγμα Πυροΐου. Είχαμε κάνει μεγάλη προσπάθεια, με πολλές εναλλακτικές προτάσεις, για να καταφέρουμε να υπάρξει μια αμοιβαία αποδεκτή διευθέτηση. Σε αυτή την προσπάθεια είχαν εμπλοκή τόσο τα Ηνωμένα Έθνη όσο και η πρώην πρέσβειρα της Σλοβακίας και οι εκπρόσωποι των πολιτικών κομμάτων των δύο κοινοτήτων. Η πρώην πρέσβης της Σλοβακίας με τα Ηνωμένα Έθνη οργάνωσε επισκέψεις των πολιτικών κομμάτων τόσο στη Λεύκα όσο και στην Αθηαίνου. Προσωπικά πήγα τόσο στη Λεύκα όσο και στην Αθηαίνου. Δυστυχώς όμως ο Τουρκοκύπριος εκπρόσωπος δεν πήγε ούτε καν στη Λεύκα. Από την αρχή η θέση τους ήταν να ανοίξει μόνο η Λεύκα, και έτσι παρέμεινε το αδιέξοδο.

- Για ένα άνοιγμα οδοφράγματος, που μπροστά στη λύση του Κυπριακού είναι μικρό αλλά ουσιαστικό, πώς μπορεί να ελπίζουμε σε λύση ξεπερνώντας την τουρκική αδιαλλαξία;

- Πραγματικά είναι θέμα προβληματισμού. Όμως αν εγκαταλείψουμε την ιδέα ότι είναι δυνατή η λύση του Κυπριακού με βάση το πλαίσιο που καθορίζουν τα ψηφίσματα των Η.Ε. και οι ευρωπαϊκές αξίες, τότε θα παρέρχεται ο χρόνος, και επί του εδάφους θα παραμείνει η κατοχή και η διχοτόμηση. Μια ενωμένη Κύπρος μπορεί να παίξει μεγαλύτερο γεωστρατηγικό ρόλο, θα μπορέσει να προσφέρει καλύτερο βιοτικό επίπεδο στους Κυπρίους και οι ευκαιρίες επενδύσεων στην Κύπρο θα πολλαπλασιαστούν. Θα δημιουργηθούν πολλές θέσεις εργασίας που θα επιλύσουν πολύ σύντομα το θέμα της ανεργίας των νέων μας. Πολλοί ξένοι επιχειρηματίες θα δουν την Κύπρο ως ευκαιρία επενδύσεων.

> *Μια ενωμένη Κύπρος μπορεί να παίξει μεγαλύτερο γεωστρατηγικό ρόλο, θα μπορέσει να προσφέρει καλύτερο βιοτικό επίπεδο στους Κυπρίους και οι ευκαιρίες επενδύσεων θα πολλαπλασιαστούν*

- Είσαστε επί προηγούμενης διακυβέρνησης επικεφαλής στην Ομάδα Εργασίας για την Ασφάλεια και τις Εγγυήσεις. Ποια είναι η πηγή της μεγάλης διαφοράς;

- Στις συνομιλίες που είχαμε κάνει, η τουρκική πλευρά ποτέ δεν άλλαξε τη θέση της για τις τουρκικές εγγυήσεις. Όμως σε ένα μεγάλο φάσμα θεμάτων που αφορούσαν την εσωτερική ασφάλεια είχαμε καταλήξει σε αρκετές συγκλίσεις.

- Τι μήνυμα θέλετε να στείλετε ξεκινώντας το βιβλίο σας με τα λόγια του Τζον Κένεντι «δεν θα πρέπει να διαπραγματευόμαστε από φόβο, αλλά να μη φοβόμαστε να διαπραγματευτούμε»;

- Δεν υπάρχει άλλος δρόμος για επίλυση του Κυπριακού, παρά οι διαπραγματεύσεις. Παρόλο που τόσα χρόνια δεν μπορέσαμε να λύσουμε το πρόβλημα, δεν υπάρχει άλλη υπαλλακτική μέθοδος που να γίνεται δεκτή από τη διεθνή κοινότητα. Ελπίζω ότι η τουρκική πλευρά θα δει ότι είναι προς το συμφέρον όλων να βρεθεί μια δίκαιη λύση, η οποία θα σέβεται τα δικαιώματα όλων των Κυπρίων. Η Τουρκία έχει επίσης πολλά να κερδίσει. Πολλές τουρκικές εταιρείες θα επενδύσουν στην Κύπρο, πάρα πολλές κοινοπραξίες κυπριακών και τουρκικών εταιρειών θα μπορέσουν να δραστηριοποιηθούν στη Μέση Ανατολή.

ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΑ

- Οι σημερινοί διπλωμάτες ακολουθούν αυτή την τακτική; *Νομίζω ότι η κυπριακή διπλωματική υπηρεσία έχει αναβαθμιστεί αισθητά. Έχουν μπει αρκετά νέα, ικανά στελέχη, με αξιόλογα προσόντα. Η είσοδός μας στην Ε.Ε. έχει βοηθήσει πάρα πολύ σε επίπεδο γνώσεων και χειρισμού θεμάτων ευρωπαϊκού και διεθνούς ενδιαφέροντος, όχι μόνο του Κυπριακού. Πιστεύω ότι η διπλωματική μας υπηρεσία στέκει στο ύψος της. Απλώς πρέπει να ξέρουμε ότι τα πάντα αρχίζουν με σωστές διαδικασίες πρόσληψης και προαγωγής των καλύτερων και με την αποφυγή της κομματικοκρατίας. Ένας νεαρός διπλωμάτης που μπαίνει στα 23 ή 25 του χρόνια θα υπηρετήσει 40 χρόνια. Σε αυτά θα αλλάξουν οκτώ κυβερνήσεις, άρα η διπλωματική υπηρεσία πρέπει να μένει μακριά από την κομματικοποίηση.*

- Φτάσαμε σε αυτό το σημείο; *Πιστεύω ότι έγιναν πολύ σοβαρά βήματα. Υπάρχουν διπλωμάτες για τους οποίους πρέπει να είμαστε περήφανοι. Η διπλωματική υπηρεσία αντιμετωπίζει πολλές προκλήσεις. Ταυτόχρονα όμως πρέπει να δοθεί περισσότερη προσοχή στα θέματα της οικονομικής διπλωματίας, για προσέλκυση νέων επενδύσεων, παρέχοντας βοήθεια στους εξαγωγείς κυπριακών προϊόντων και υπηρεσιών.*